

fornnordiska mytens iskalla dödsrike. — Den tionde strofen i »Odens trollsånger» syftar på »tunridor», som genom en galder kunna tvingas »till sin hamns rätta hem». Meningen kan här vara att sända dem till Hel. Med »tunridor» torde även kunna avses avlidnas andar, som enligt skandinavisk folktro sväva fram i luften, då det blåser.

11. Den elfte runan ζ (sedan av mycket växlande form), tecknet för *j*-ljudet, har varit förbunden med ett namn med betydelsen 'gott år'. På fornisländska kallas runtecknet *ár*, ett ord, uppkommet av ett samgermanskt **jēra* (jfr *Jahr* i tyskan). Det angelsaxiska namnet var *gér* = *gear*, samma ord som det senare engelska *year*. Till samma stam hör det svenska ordet *äring*, 'årsväxt'. I norden var äringens gud framför andra sol- och ljusguden Frej, som i fornisländska texter nämnes *árguð*. I en Eddadikt om Frej och jättemön Gerd omnämnes som gåva från guden »elva gyllene äpplen». I det för den oinvigde omotiverade talet 11 har man på sina håll velat se en språklig förvanskning. Bägge de bästa textarterna ha emellertid här faktiskt räkneordet *ellifu*, och det är fullkomligt onödigt, att med en påhittig kommentator insätta *ellilyfs* och tolka uttrycket som »föryngringsmedlets äpplen» (vilka för övrigt tillhörde Idun och icke Frej). Den poetiska Eddan har över huvud en framträdande benägenhet för att ange tal, i regeln beror detta ytterst på räkneordens gamla talmystiska innebörd. I detta fall erbjuder sig också vid fasthållande av det bästa textunderlaget en förklaring i anslutning till utharkteorien. Äringsrunan är enligt denna den elfte. Såsom äringsgud bör därför Frej av runmagien ha förbundits just med talet 11: de elva gyllene äpplena äro en symbol för hans fruktbarhetsmakt. (Troligen ha i Frejs helgedom 11 äpplen funnits framlagda liksom 4 bröd i Tors.)

I mitt arbete »Senantik mysteriereligion och nordisk runmagi» har jag lämnat en del exempel på, att talet 11 även i ganska sen tid i norden hört samman med vissa fruktbarhetsriten. Här kan jag meddela ett nytt exempel. En sydsåkansk folksaga berättar om en väldig »trollkarl» vid namn Gjelle, som för kyrkklockornas skull flytt från Gislöv. Denne fick »i